

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 88.

Vtorik 4. Listopada.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blažniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znesi 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje, za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

31. oktobra 1851 je bil LVI. del, III. tečaja deželnega zakonika in vladnega lista izdan in razposlan; ki zapopade:

Razpis c. k. ministerstva za pravosodje 23. Septembra 1851, s katerim se sodnije opominjo, da pristoji edino za to postavljenim gruntno-odveznim organom razsojevati, ali je bila kaka pravica ali dajava po postavi 7. Septembra 1848 in naslednjih ukazih za odvezo zemljiš razveljavljena ali ne. — Razpis c. k. ministerstva pravosodja 1. Oktobra 1851, po katerim se sodnijam ukaže, osebe, ki imajo oblast, prihodke pri napravi Monte Lombardo-Veneto v imenu varvančev ali skerblicencov prejemati, kakor tudi vsako spremembo teh oseb in nehanje takosnih varstev in skerbstev njeni prefekturi naznanovati. — Razpis c. k. dnarstvenega ministerstva 1. Oktobra 1851, s katerim se razglasi ravnanje z dne 1. Oktobra 1851 v verstih 104 izsrečkanimi bankobligacijami po 5%. — Ukaz c. k. ministerstva za pravosodje 4. Oktobra 1851, s katerim se po njv. sklepo 3. Oktobra 1851 ustanovi, da je treba tikrat, kadar po §. 40 reda kaz. pr. 17. Januarja 1850 za srečkanje 9 dopolnivnih porotnikov potrebnega števila v mestu porotne sodnije prebivajočih porotnikov letnega imenika ni, manjkajoče dopolnive porotnike iz porotnikov najbližje okolice na letnim imeniku zaznamovanih nadomestiti in s katerim se odloči, kako se ima po tem 9 dopolnivnih porotnikov srečati. — Ukaz c. k. ministra za pravosodje 7. Oktobra 1851, s katerim se izreče, kako gre imenike porotnikov za leto 1852 narejati. — Ukaz c. k. ministerstva pravosodja in notranjih vpravil 7. Oktobra 1851, s katerim se odločijo organi v okrajni in okrožni zvezi ne stoječih mest, ki imajo kakor namestovavci občine imenike porotnikov za leto 1852 zlagati. — Razglas c. k. davknega vodstva za Krajnska 14. Oktobra 1851. Začetek djavost davčnih inspektorjev in podinspektorjev s 1. Novembra 1851.

Nevradni del.

Ljudske mestne šole v Terstu.

(Iz Danice.)

(Dalje.)

V sredo 27. velikiga serpana je bila poskušnja v petju, dopoldan za fantine, popoldan za deklice. Pravo veselje je bilo, serčno, vbrano, lepglasno petje nedolžnih otročičev poslušati, ki se je po prostorni šoli razlegalo. Znansko spraševanje se je vedno z djansko vajo verstilo. Začeli so s pesmijo: „Ave Marija.“ Potem so peli z vmesnim spraševanjem: „Inno per la mattina“ (jutrenja pesem), — „il Padre nostro“ (Oče naš), — „amor filiale“ (otročja ljubezen), — „il lavoro“ (delo), — „dopo il lavoro“ (po delu), — „prima del pranzo“ (pred jedjo), — „gli agricoltori“ (kmetovavci), — „gli artisti“ (rokodelci), — „il

fabbro ferrajo“ (kovač), — „agli angeli custodi“ (od angelov varhov); potem narodsko pesem od cesarja in pesem na dan razdelitve šolskih daril. Deklice so pele nekaj ravno teh zdajimenovanih pesem; posebej pa še: „Il giglio“ (lilija), — „la filatrice“ (predica), — „amor materno“ (materna ljubezin) in od žalostne matere Božje pod križem. Te pesmi se najdejo v posebnih za mladost odločenih, v Terstu na svitlo danih bukvicah. Naslov imajo, perve: „La lira del popolo, — Canti dei fanciulli, Trieste 1851;“ druge: „La lira del popolo — Canti per le fanciulle, Trieste 1851;“ „Inni sacri ad uso dei fanciulli, che frequentano le scuole normali o elementari nel litorale Austro-Illirico, Trieste 1846.“ Te pesemske bukvice naznamimo iz tega namena, ker bi se eden ali drugi prijatelj mladosti najti utegnil, da bi jih dobili, in eno ali drugo zmed lepih pesem, ki so v njih, za našo slovensko mladost prestaviti želel. Vse troje z napevi vred veljajo v Terstu skupej le 28 krajcarjev. — Po dokončani poskušnji v petju so čast. gosp. vodja in katehet omenjene šole, Ferdinand Staudacher, zastran petja do otrok in družih pričujočih se nekatere spodbudljive besede govorili. Rekli so: „Veselite se smete, ljubi otroci! de prilžnost imate, v lepim petju vaditi se. Pravo petje je podučljivo, razvedruje in razveseljuje serce, k čednosti in vsimu dobriemu spodbada, in tudi za zdravje dobro tekne. Petje je podučljivo, ker dobre pesmi kako resnico, ali zgodbo, ali povest v sebi imajo, iz ktere se marsikaj lepiga in dobriga učiti zamorete. Petje razvedruje in razveseljuje serce, ker je človeku že prirojeno, de godbo ali muziko, de petje ljudi in tičkov rad in z veseljem posluša, in se toliko veči veselje ima, ako sam zna; petje prežene britkost in otožnost, serce umiri in s tolažbo napolni. Pravo petje spodbada k čednosti in pobožnosti, ker nas k ljubezni, prošnji, zahvali do Bogá ali k spravi z njim povzdiguje in opominja; ker nam ponižnost, čistost in druge čednosti kteriga svetnika ali svetnice v živo popisuje, in naše serca zanje vnema; ker hude, napčne misli odpravlja, in dobre, pobožne misli, želje in sklepe v nas budi — po razločku zapopadka pesmi. Zmerno petje tudi za zdravje dobro služi, ker pljuča razširja, persi vterduje, in glas spreminjati in zboljšati vadi.“ Nato so posebej še staršem in drugim poslušavcem rekli: „Iz skerblicivosti za vaše otroke vas opomnim in prosim, de jih radi in stanovitno v šolo pošiljajte, ne le zavolj petja, ampak še več zavolj družih toliko potrebnih reči. Čujte in skerbite pa dobro, de se otroci nikjer napčnih in pohujšljivih pesem navadili in prepevali ne bodo — pesem, ktere um in serce okužijo in spajajo, kterih naj torej vsaciga človeka sram bo; nasproti pa jih opominjajte, teh pesem učiti se in te prepevati, ki se jih v šoli vadijo. Po besedah sprelepe pesmi „il giglio“ (lilija) varvajete in ohranite po izgledu matere Božje dragi zaklad nedolžnosti v sercih svojih otrok. Zahvalim se vam, de ste nas s

svojo vprčnostjo počastili, in prosim vas, tudi k drugim poskušnjam obilno priti, de bote s tem otroke vneli in spodbodli, pa tudi od truda in pridnosti otrok in učencov sami prepričali se.“

(Dalje sledi.)

Austrijansko cesarstvo.

Krajnska.

Iz Ljubljane. Nekteri nemški časnikarji, kterim je omika slovanskiga naroda v njegovim lastnim jeziku tern v peti, napadajo vnovič ravno tako naravno, kakor potrebno in nedolžno prizadevanje Slovanov, edini književni jezik si osnovati, in v teh napadkih mešajo resnico z neresnico tebi nič meni nič. Ali iz same hudobne volje tako ravnajo, ali véasih tudi iz nevednosti in nerazumnosti slovanskiga jezika, v kteriga se vtikujejo, se ne da lahko razsoditi, od kar smo tisto glasovito porotno obravnavo, ki je bila 20. t. m. na Dunaji zoper vrednika časopisa „Fremdenblatt“ in njegoviga pomočnika, ki sta iz „Videnskiga Denika“ neko naznanilo skozi in skozi napčno ponatisnila in poverh tega še pristavek dodala, kakor je zatoženi pomočnik rekel: „um die Notiz gerundeter zu machen.“ Take „Rundunge“ so že nemškim časnikarjem, kadar od Slovanov govore, popolnoma gladke. Sploh znano je, da je „matica ilirska“ 7. maja sklenila povabiti vse slovanske književne družtva, da naj odbero 2 ali 3 jezikoslovce (filologe), ki bi se snidili v kakošnim slovanskim mestu, po njenim mnenju v Varšavi ali Belogradu, posvetovati se s tem, kako bi se razni načini pisanja Slovanov eden družimu približali. Čeravno so se, kolikor se je do sedaj v časnikih bralo, vse austrijanske književne družtva temu povabilu odrekale, trobijo vunder imenovani časnikarji soglasje vsih družb, in poslednjič tudi „Matice česke“ in „slovanskiga družtva Ljubljanskiga“ o omenjenem sklepu „Matice ilirske“. — Želje ediniga slovanskiga jezika so že stare in tako stare, kakor se je izobraževanje posamesnih slovanskih narečij in vzajemno branje začelo, ker o ti dobi se je živo dokazala potreba bližanja slovanskih narečij. Komur je ta reč mar bila, jo je med družimi tudi lahko v „Jahrbücher der slavischen Literatur v letu 1845 bral; — takrat ko ravnopravnost narodov še ni bila izgovorena in je še cenzura bila, so se že te želje razodevale. Pa kaj je bilo takrat večimu delu nemških časnikarjev za zaničevane Slovane mar? Misel eniga slov. jezika tedaj nikakor ni nova „Matična“ misel, ampak je že stara reč, zaželjena že zdavnej od vsih in ravno nar bolj merzlokervinih slovanskih jezikoslovcev, ki so spoznali kako dobro in potrebno bi bilo v povzdigo slovstva, da bi po izgledu družih omikanih narodov tudi Slovani edini književni jezik imeli. O željah tega že tedaj zdavnej ni vprašanja več. Ali zastran načina, po kterim bi se to doseči zamoglo, je razodela slavna „Matica ilirska“ poslednji čas svojo mnenje, s kterimi se pa nobeno drugo jeziko-

slovno društvo zedinilo ni, ker taka važna reč, ki ima več narečji pod en klobuk spraviti, pod kteriga se dosihmal še vsi pravopisi spraviti niso mogli, se ne da na vrat na nos doveršiti; — tu je veliko in mnogoverstniga pretresovanja potreba, za katero je literarni časopis nar. pripravišči mesto. Je, na priliko, že slovenski „Abc-Krieg“ v Ljubljani leta 1833 napolnil več pol, ki ni clo nič proti osnovi ediniga jezika, — kolikšno knjigo bi dalo tako, obširno pretresovanje! — Slovensko društvo v Ljubljani, zavezano po svojih postavah le svoj slovenski jezik izobrazovati, se je tedaj odpovedalo povabilu v zbor takole: „Da bi po izgledu družih narodov tudi Slovani en književni jezik imeli v povzdigo slovanskega slovstva, želijo tudi Slovenci, — ali taka važna reč se po naših mislih ne da hipoma v zboru oktroirati, ampak se mora pismeno pretresovati od mnogo mnogo strani, da se nar. poprej zve: ali je to tudi mogoče, kar se želi. Nar. vgodniši bi tedaj po naših mislih bilo, ako bi slavno društvo v Zagrebu časopis osnovalo, ki bi bil namenjen temu čisto jezikoslovnemu poslu. Nad mogočnostjo tak časopis na noge spraviti, ni dvombe; podpornikov in pisateljev se gotovo manjkalo ne boče tudi iz naših slovenskih krajev. Tako, mislimo, bi se dala, ta čisto književna reč po nar. naravniši poti, to je, po poti očitne književnosti obravnavati.“ En Dunajsk časopis na to pravi, da bi tak časopis se ne mogel ohraniti, ker ljudstvo na Horvaškem ne razume tacih (!) namer, in ker take „panslaviške“ misli so se razbile že nekda, ko je njih izpeljanje verjetniši bilo, drug časopis se norčuje, da, ker eno slovansko narečje družiga ne razume, bi mogel biti „panslaviški“ list — nemški. Vsiga tega natolcevanja od ene, in zasramovanja od druge strani so Slovani že zdavnej navajeni; zato družiga odgovora na take govore nimajo, kakor: „Oče odpusti jim, saj ne vejo kaj govore.“ Da imajo Nemci, Lahji in vsi drugi omikani narodi en književni jezik (česarvno imajo na priliko Nemci po dokazu dr. Firmenihja v knjigi „Germaniens Völkerstimmen“, Berlin — celih 505 narečij), to je prav, — če si želijo Slovani (s svojimi 14—16 narečji) tudi to, kar že drugi narodi zdavnej imajo, — to je pa hudodelstvo! Če je toliko nemških narodov z edinim književnim jezikom pod mnogimi vladami zvesto ostalo, kakor je poprej brez ediniga književniga jezika bilo, velja — mislijo oni — to čisto le od Nemcov, od Slovanov nikdar ne! Če Nemci mnogotere zveze napravljajo, so to le materialni interesi, — če si pa hočejo Slovani edino gramatiko napraviti, je to že politika in prekucija! Če deset vertoglavnih avstrijskih Slovanov Ruskimu caru slavo poje, so že vsi Rusovski satrapi, z rusovskim denarjem podkupljeni; — če je pa na marsikteri strani nemških dežel Austrie „Landsturm“ organiziral, je bilo to le nedolžno veselje, od kteriga noben časnikar več ne govori. Če kakoršni koli protivnik Slovanov kar koli govori, je vse čisto kot zlato, in pošteno, — če pa Slovan še zinil ni, ima že „Hintergedanken“! Če se vsi Slovani med saboj ne zastopijo, se norčujejo časnikarji nad njimi, — če si pa jezik hočejo vstanoviti, vsim razumljiv, da ne bojo zasmehovani, je pa to pregrešni „panslavizem“! Sam oče nebeški bi takim ne vstregel. Kdaj nek bojo jenjali nekteri nevtrudljivi nemški časnikarji to hudobno natolcevanje? Ali ni že čas, da bi nehali to draženje? Kadar bojo Slovani v graje vredno politiko se spustili, takrat naj jih napadajo z vso silo, — dokler pa se z omiko svojiga jezika pečajo in zakasnjeno ta doseči žele, kar že drugi narodi zdavnej imajo, naj se jim da mir, ker tudi oni so narod kakor so drugi narodi, tudi njih jezik je povzdiga zmožen, ka-

kor družih narodov, — tudi oni imajo glavo, serce in voljo, na višji stopnjo omike svoj jezik povzdigniti, kteriga jim je Bog dal!

(Novice.)

* Tako imenovane nemške šole po slovenskih mestih so bile dozdej, kar se slovenščine vtiče, naj bolj zapuščene; clo v središču Slovenije v Ljubljani, se nič ni zgodilo. S toliko večjo radostjo moramo našim bravam oznaniti, kar je nam neki rodoljub iz Ljubljane pisal. Le malo je scer, pa z malega rase veliko in slavno. Slavni gospod nadzornik ljudskih šol na Krajskem, dr. F. Močnik, je namreč tamošnjim učnikom oistro zaukazal, da morajo tudi slovensko v šolah učiti. Toraj hvala gospodu nadzorniku! (Bčela.)

Koroško.

Naših marljivih gospodov bogoslovcev ne omeniti, kteri so se tudi letas na vso moč materinščine poprijeli, hočem dans samo od naše gimnazije kaj več progovoriti:

Zavoljo dozrelostnih skušenj in nekih poprav na gimnazii so se naše latinske šole mesto 15. septembra šele 1. oktobra začele. Vsih učencev vkupej je letos le okoli 250; tretjina taistih so Slovenci. Od leta do leta se menjša in pojemlje taj število naših dijakov; vendar zastran slovenščine nam zmirej boljši časi prihajajo. Čedalje bolj se zavedajo naši Slovenci, čedalje bolj spoznavljajo svoje dolžnosti do premile matere Slave. Slovenski jezik in slovstvo se v 8 urah, ilirščina pa v 2 urah predava in uči; za Slovence se ve da po slovensko. S veliko zaprekami se imamo scer boriti, nimamo za Slovence pripravne slovnice, nimamo slovstvene zgodovine, nimamo — jedra v jezikoslovnem nauka — nimamo slovenskega berila, razun za prvi razred. Oj berilo kje nam toliko časa zastajaš! Ni mogoče, da bi bli za to postavljeni gospodi tega premenitnega dela po nemarnem opustili? Pa slavenska vsterpljivost in stanovitnost vse napotja premaga. Pri vsem tem se naši učenci vendar na vso moč trudijo, se v materinščini vaditi in popolnoma izobraziti.

Kakor predlanskem in lani so jeli dijaki na višjej gimnazii tudi letas svoj vadben list „Slavijo“, vsakokrat na pol drugej poli, spisovati. Od dneva do dneva nam lepših reči donša. Pa tudi učenci spodnje gimnazije ne zaostajajo. Ravno kar bojo osnovali svoj lasten list: „Deničico.“ Lep sad nam obetajo v prihodnosti. Res je, da je še nekaj mlačnih, nekaj nemarnežev med njimi, med njimi, ki se le tako rekoč prisiljeni materinščine uče, pa tudi ti se že večidel gibljejo in zavedajo!

Dijaška knjižnica raste od dneva do dneva. Sedaj šteje že 249 knjig vsih slavenskih narečij. Naj rajše se bero jugoslavenske knjige, kterih je včas le malo v knjižnici. Vse druge so v rokah marljivih bravcev. Bog daj, da bi našli podpore, kakor je tako marljivi učenci zaslužijo. (Bčela.)

Horvaška.

Pri Fr. Županu, knjigarju u Zagrebu, je na svitlo prišla kratka ruska slovnica pod imenom: „Načala ruskago jazika“ (temelji ruskega jezika.) Spisal je jo v českem narečju slavnoznanec Venceslav Hanka. V jugoslavenski jezik je pa prestavljena od Božidara Raiča. Cena je 30 kr. sr. Živo jo priporočimo vsim, ki se s slavjanskim jezikoslovstvom pečajo. (Bčela.)

Avstrijska.

64. del občenega državnega zakonika in vladnega lista prinese:

Cesarski ukaz 5. oktobra 1851, s kterim se odloči, kako gre potirjevati sodnijske in zemljiško-knjižne takse in druge sodnijske davšine, ki so še na dolgu od časa, preden

je bila postava od davšin dne 9. februarja 1850 št. 50. d. z. moč zadobila.

Da bi se sodnijske takse in takse od zemljiških (gruntnih) bukev kakor tudi druge sodnijske davšine, ki izvirajo od časa, ko se še moč postave od davšin 9. februarja 1850, št. 50 derž. z. začela ni bila, in ki so še bodisi za odstopivše imetnike sodnij, ali pa za deržavni zaklad na dolgu ostale, kar je mogoče prosto in hitro potirjati zamogle, sim sklenil, zaslišavši Moj ministerski zbor in Moje deržavno svetvavstvo, sledeče odloče, in zavrkažem:

A. Zastran davšin, ki so na dolgu za bivše občinske (komunske) in grašinske (patrimonialne) imetnike sodnij.

§. 1.

Takse od gruntnih bukev iz za sodnijske opravke in druge sodnijske davšine (hojnine za pismonosce, poštnine i. t. d.), ki so pri vdeležencih še na dolgu zastale za bivše imetnike sodnij, imajo c. k. okrajne sodnije, ako niso že več kakor tri leta na dolgu pred dnem 7. septembra 1848 nazaj rajtaje, na zaprosnjo občine ali grašine, ki ima pravico jih potegniti, od dolžnika tako iztirjati, kakor za potirjevanje tacih davšin bivše pravila velevaljo.

§. 2.

V ti namen ima občina ali imetnik grašine pri tisti okrajni sodnii, kteri so bili sodnijski spisi izročeni, in ako bi bili ti spisi več okrajnim sodnijam prepodani, pri tisti okrajni sodnii, kteri so po prepodajnem navodu nerazdeljive pomočne knjige, registri in zaznamki izročeni bili, spisek na dolgu zastalih davšin s potrebnimi kolka (štempeljna) prostimi taksnimi notami vred najpozneje do 1. maja 1852 podati, in zastran zastankov davšin, ki so od 7. septembra 1848 na dolgu, svojo pravico do njih izkazati (§. 8).

§. 3.

Tudi se ima zaznamvati osebi, v mestu okrajne sodnije prebivajoča, kteri se imajo potirjane davšine v roke dati. Le-ta oseba ima za tega del dobiti pooblastenje, zastale davšine prejemati in za nje pobotne liste (kvitenge) izdajati, in mora to pooblastenje izkazati.

§. 4.

V §. 2 omenjeni spisek, in pa taksni list (note) imajo zapopasti:

- a) natančno zaznamvanje reči, datuma in vložnega števila tistega opraviškega kosa pri kterem se je taksa izmerila;
- b) ima, lastnost in stanovanje (hišno št.) tistega, ki ima plačati;
- c) zaznamvanje oblastnije (magistrata, mestne ali krajne oblastnije, pravosodnega ali gospodarstvenega urada), ktera je davšino premerila;
- d) znesek in lastnost davšine.

§. 5.

Okrajna sodnija ima zastale davšine ali sama, ali, če dolžnik v okolišu sodnije ne stanuje, pa po pristojni okrajni sodnii potirjati, in plačavcu izročiti taksni list, na kterem je plačilo poterjeno.

Ako kdo resničnost (pravičnost) davšine spodbija, je treba le-te spotike popred pretesti in odstraniti pogledovaje dotične spise in zasliševaje po okolnostih dotično mestno ali grašinsko oskerbnijo.

Kakor se pa proti pravičnosti davšine nič vterjenega reči ne more, se ima taista, če je treba, tudi eksekutivno iztirjati.

§. 6.

Potirjane davšine se imajo izročiti naznanjenemu pooblastencu za prejem proti temu, da kolka prost pobotni list od sebe da in na omenjenem zaznamku taks prejem potrdi.

Tuje dežele.

Bosna.

Dalmatinski listi prinesejo sledeče novice iz Bosne:

Pred nekaterimi dnevi pride v Nikšice bimbaša (četnik) Tair-Kolega z 70 konjkov redne vojske, in spet drugi bimbaša pride ravno ti čas z nekaterimi pešci v Velim na mesto buljubaša Kiukoviča, ki je, kakor je že znano, zapert v Mostaru.

Pervi rečenih častnikov je izdal povelje, da naj pridejo v Nikšice poglavarji Banjanski, Konjeviški i Grahovski, da se jim razlože naredbe visoke porte.

Vsled tega poziva pridejo v Nikšice vsi, ki so bili pozvani, razun vojvoda Grahovljanskega in ondašnjih poglavarjev, ti so se izgovorili, da ne morejo priti, ker se boje kake izdaje od strani nikšičkih Turkov.

Černagora.

Iz Černogore se čuje, da je tje prišel gospod Milaković iz Dubrovnika, ker se ja dalj časa mudil; bil je on popred cesarsko-avstrijski častnik, pozneje pa se je podal v Černogoro, kjer je pismena opravila v Cetinju vodil.

Francoska.

Na Francoskem se spet hudo kuha; Napoleon je sam mnogo tega kriv, ker od svojih namenov po nikakem ne odstopi; časopisi terdijo, da bo pred kot ne še pred novo volitvijo francoskega predsednika hudo zavrelo.

* Nek francoski časopis piše o francoskih zadevah sledeče: „Prekucija, katero so leta 1852 pričakovali, se je popred rodila, Napoleon je nje prihod pospešil, ker je s politiko tako naglo obrnil. Nje porod se na vredno vižo oznanjuje: Požigi povsod na blagodarjenej francoske zemlji, vrvnana vstaja k ropanju, moranju in pokončevanju tako, kakor je to navadi o strastih sovraštva, blagoželjnosti v revoluciji. Tudi se glasi z nova glas Mazzinia enako besedi satana iz pekla, stranko hudo delstva k evropski zakletbi spodbosti in ji bližnjo uro vstaje naznanovati. Časopis „Revolution“ prinese ti razglas, v katerem se pridiga vstaja in slavje demagogie naznanuje. Naj se ljudstvo ne moti, da bo še tri, štiri mesce mir. Ura je udarila, pošast se je rodila in hrepeni po plenu. Na noge tedaj, branite pravico, vero, družbino vez prihodnosti in sedajnosti.

Angleško.

* Košut je bil v Southamptonu na Angleškem z velikim slavljem sprejet. Vsi časopisi popisujejo slovesno sprejeti.

* Časopis „Tuam Herald“ spet govori o preselitvi Ircev v Ameriko, kakor sledi:

Vedno več ljudi se v Ameriko preseli. Tisti, ki so že v Ameriki, pošiljajo mnogo denarjci na Irsko, da mora njih zlahta in znanci za njimi. Bližnja zima ne straši izselencev. Vedno jim pisma govore, da zamorejo vsi prebivavci, ki so na Irskem, v Ameriki dobro živeti, ako se hočejo preseliti. Tudi irski mitniki spoznajo, da jim na Irskem več ne kaže, med tem, ko jih na unostran velicega morja veliki dobički vabijo. Vsaka družina si toraj po mogočosti prizadeva saj eno osebo čez morje poslati, ki jih bo potem v Ameriko spravila. Ako to tako naprej gre, bo irska dežela kmalo samota.

Koledarčik slovenski

za leto 1852.

Na svitlo dal Dr. J. Bleiweis.

Zopet se nam je prikazala nova zvezdica med knjigami slovenskega slovstva, „Koledar-

čik slovenski.“ Pretresli smo to delce, in močno močno se nam je prikupilo. Vsa sstava je tako pripravna, mična, izvirna in izverstna, da si bolje ne moremo misliti. Najpervo, kakor se spodobi, stoji „posvečenje“, katerega tukaj, kakor ga je izdatelj zapisal, od besede do besede napeljemo s serčno željo in gorečo nado, da klic hčerkam Slave, ni glas kričече v puščavi. Glasi se tedaj takole:

Posvečenje.

Pervokrat se „koledarčik slovenski“ približa v ti obliki k Vam, dragi domorodci in mile domorodke! Pred malo tedni še celo tega sanjal ni, da bo šel po svetu. Ali — ko je slišal, da bratec njegov lanski hoče letos doma ostati, se je spravil urno na pot; je nabral, kar je v naglici mogel in spletel si venec — ne brez krasnih cvetlic —, ki ga Vam poda za novo, Bog daj! veselo leto.

Ali, dragi domorodci! to Vam „koledarčik“ brez ovinkov pove (le prosi, da je zavoljo tega pri Vas ne zameri): da ne želi le samih Vas obiskati, ne le samim Vam se prikupiti; njegove iskrene želje se — očitno jih pove — da bi tudi hčerke naše mile matere Slave ga prijazno sprejele.

Pokloni se tedaj „koledarčik slovenski“ tudi blagim Slovenkam; naj mu dobrovoljno odločijo mestice med ličnimi „almanahi“ ptujih jezikov. Saj je krotak, kakor ves narod njegov, in ne sovraži nikogar. „Bodimo pravični pravičnimu ptujimu — je geslo njegovo — „ker, kdor ptuje spoštuje, zna nar boljše svoje ceniti in ljubiti“.

Ker je pa „koledarčik“ skoz in skoz pošten Slovenec, jo pa tudi odkritoserčno pove: zakaj mu je toliko mar, da ga tudi Slovenke prijazno sprejmejo. Niso te želje brez preljubja za naš slovenski narod. Kakor, po starih pregovorih, gospodinja tri vogle hiše podpira, tako tudi naše mile domorodke, — oj, da bi jih brez števila veliko bilo! — znajo biti slovensini močna podpora. Domača reč — misli „koledarčik“ — bo takrat nar krasniši cvetela, ko bomo vidili v rokah iskrenih rojakinj vsaciga stana tudi slavenske knjižice, — ko bojo one prepevale zraven družih pesem tudi slavenske pesmice. Prepričale se bojo, da tudi jezik častiljive matere Slave je lep, — da tudi slavenske pesmi so lepe.

To želi domovini iz serca „koledarčik slovenski“, ter se prijazno priporoči blagim domorodkam in verlim domorodcam.

Nato pridejo navadne reči, katerih v nobenem koledarju manjkati se sme, kakor: kako dolgo že svet stoji po mnenju in prerajtovanju raznih mož, godovinsko številstvo za leta 1852, mraknjenja solca in lune, čveterne letne dobe po solčnem hodu. Potem pride dnevnik posamesnih mesecev, pri katerem posebno na dve reči opomnimo, namreč, da je vsak mesec s slovenskim, ilirskim, českim, poljskim, ruskim, nemškim, laškim, madjarskim, francoskim in angleškim imenom zaznamovan, in, da je pri vsacim mescu ena stran bela ostala, na kateri na družega natisnjenega, kakor beseda dnevnik; prvo ima to dobro, da ima vsak tako različna imena mesecev pri roci, ker je večkrat potreba to ali uno ime vediti, posebno tistim, ki se bolj s slavenskimi narečij počajo, drugo pa je prav pripravno, si kar si bodi v koledar zaznamovati, katerega tako vsak naj večkrat v roko vzame.

Potem so napeljeni prazniki v posamesnih deželah, nekteri prestopni prazniki v letu 1853, nato kolek po novi postavi in rodoslovje vladajoče avstrijske hiše.

(Konec sledi.)

Ti zaznamek kakor tudi pobotni list ima okrajna sodnija za svoje zavarovanje shraniti.

§. 7.

Na zastanke, ki so dalj kakor tri leta pred 7. septembra 1848 nazaj rajtaje na dolgu, če se odlog ne opira na izkazano dovoljenje, dolg deloma (po ratah) odplačevati, kakor tudi na take davšine, ki se o času sodnijske prepodaje še niso bile za plačilo iztekale (pričakovane davšine), ali ki se do dobe v §. 2. odločene k potirjanju ne napovedo, se tu zanamvana ravnava ne da obračati, temuč vdeleženim je redna pravda prihranjena.

B. Zastran davšin, ki so za državni zaklad na dolgu.

§. 8.

Čez tiste zastanke taks in drugih sodnijskih davšin, ki bi jih bili med začasnostjo od 7. septembra 1838 do prepodaje sodnij bivši imetniki sodnij za državni zaklad potirjati in oddati imeli, in ktere niso bile odkazane bivšim sodnijskim imetnikom za odškodovanje zavoljo tega, da so sodno oblast začasno na dalje oskerbovali, ktere so torej še sedaj na dolgu za državni zaklad, imajo bivši imetniki sodnij do 1. maja 1852 okrajni sodnij posebne po §. 4 narejene zaznamke s taksnimi listi vred podati; ako tega ne store, se bodo primorali, zastale davšine, ki bi jih bili imeli oni potirjati, sami opraviti, s pravico, se po tem na dolžnike za povračilo obrniti.

§. 9.

Okrajna sodnija ima taksne liste, ki jih tudi okrajni sodnik podpiše, z enakopisom zaznamka dačnii (davkarskemu uredu) podati, da davšine potirja in obračuni, in le-to dnarstveni okrajni oblastnii naznaniti.

§. 10.

Dačnije imajo prepisek taksnega lista vdeležencu (dolžniku) uročiti s tim naročilom, da naj v osmih dneh plačilo opravi, in če se to naročilo ne spolni, izvirni taksni list okrajni sodnij podati, ktera bode, kakor je bilo gori zavkazano, napravila, da se davšina potirja in potegnjene zneske na dačnijo odpravila.

Ako se pa plačilo opravi, ga dačnija poterdi na izvirnem taksnem listu, kateri se dolžnemu izroči.

Ako se kaka davšina za to ne da iztirjati, ker dolžnik plačati ne more, ima okrajna sodnija le-to dačnii naznaniti z izkazom vred, da je eksekucija (izpeljava) brez vspeha bila.

§. 11.

Tiste davšine, ki se ne dajo iztirjati, ima dačnija dnarstveni okrajni oblastnii, ta pa dnarstvenemu deželnemu vodstvu naznaniti, da jih izbriše.

§. 12.

Cesarske oblastnije bodo odstopivšim imetnikom sodnij zavoljo nareje omenjenih taksnih listov in zaznamkov, če za to prosijo, dopustile, prevzete spise in zaznamkala taks pregledovati.

Serbsko.

Slavno znano je knjiga: „Poviestnica Černogore“ od g. M. Medakovića spisana. Povsod so jo s veliko pohvalo sprejeli. Predložena je bila tudi njegovemu veličanstvu Nikolaju, ruskemu caru, kateri je jo s velikim veseljem in dopadenjem sprejel in spisatelja s jednim dragocenim perstanom obdaroval. Ravno tako je dobil tudi serbski spisatelj g. Živanović za prestavljeno delo: „Tusculanae quaestiones“ veliko zlato svetlinjo „pro literis“ in Miloš Popović, vrednik serbskih narodnih novin, 100 carskih cekinov v zlatu za njegove „Dušaneve zakone.“

Iz tega se vidi, kako nj. veličanstvo slavjanska književna dela podpira in pisatelje obdaruje.

(Bčela.)

LEPOZNANSKI LIST.

Zlata hruška.

(Drugi del).

(Dalje.)

Kmalo potem pride nedelja in svetost dneva je s pomočjo gospenih poljubkov tako Radovedca vžgala in nadošila, de sklone škrate v smertnih mukah ki mu jih je napravil zopet viditi. Najde ga zares v smertnih bolečinah, to je, brez zavednosti, le od časa do časa ječečega. De s poprejnim ravnanjem namena ni dosegel, se je zdaj prepiral. Kaj je pomagalo, škrate pogina oteti in mu le medlece nakloniti, v kterih svojiga terpljenja ravno tako občutil ni, kakor ko bi bil poginu zapadel. Pobožni Ra-

dovedec tedaj bliže stopi in škrate še iz druge kljube sname ter ga v novo zavednost obudi. Bolj že kot prvič se da zdaj vesti pohvaliti pa tudi se bolj lesič jekot prvič gleda škrate za njim, ko skozi stanico zopet čez prag odide.

Čez nekoliko tednov je prišel neizrečeno velik praznik. Od nekdanj je že Radovedec take dni s kako posebno slovesnostjo obhajal in tudi letos ni hotel te navede opustiti. Več časa pred se je jela gospodična po obrazu praskati in gladit in zlo jo je za Radovedca skerbalo, de bi šena ne dobila. Pa umni je pripomoček vganil in po večkratni rabi njegovo krepost spoznal. On poljubi namreč radovoljno

oblastnico na desno in levo lice in stori to tudi poznej večkrat na dan kot sploh modri zdravnik. Kmalu se ni bilo šena več bati, pa znamenja kake še hujsi bolezni so se ji jele na ustih prikazovati. Bolj se kot popred lica, je gladila gospa zdaj znablje in le prebrisani Radovedec jo otmē. Kdor se ni narave učil, meni de je koza obličja od tiste pri ustih razna in drugačna; pa Radovedec je take natorne skrivnosti že davnej previdil. Previdil je, de je koza obraza in ustenaka, le de je tu tanjši tam debelejši, previdel je, de so tedaj tudi pripomočki o kaki bolezni popoloama enaki, le de morajo pri ustih nježniši in zatoraj večkrat rabljeni biti. (Dalje sledi.)

Odgovorni vrednik: *Dragotin Melcer.* — Založnik in tiskar *Jožef Blaznik.*

Vradni list št. 74.

Št. 2396.

Rasglasenje.

(197) 1

C. k. deželna sodnija v Ljubljani na znanje da, da so bili per očitni seji, ki je bila 29. Oktobra t. l. vsled §. 40 r. k. p. napravljena, sledeči poglavitni in dopolnivi porotniki za porotno sejo, ki se 17. Novembra t. l. začne, po srečku vzdigneni:

Poglavitni porotniki:

Štev.	I m e	Stanovanje	C. k. okrajni sôd
1	gospod Miha Jurca	Senožeče	Senožeče
2	" Anton Žnideršič	Bistrica	Bistrica
3	" Blaž Martinčič	Dolenja Vas	Planina
4	" France Zupančič	Vernik	Zalog
5	" France Haring	Kapucinarsko predmestje	Ljubljana
6	" Pavl Herman	Ljubljana mesto	Ljubljana
7	" France Batič	Ustja	Vipava
8	" Jakop Doles	Dilce	Senožeče
9	" France Šerko	Cirknica	Planina
10	" Matija Golob	Šentjur	Krajin
11	" Ignac Pavlič	Šentozbald	Berdo
12	" Korl vites Viderker	Šutna	Kamnik
13	" France Kuralt	Veliki Menges	Kamnik
14	" Andrej Mali	Lancovo	Radoljca
15	" Jože Drobnič	Nova Vas	Lož
16	" Matija Križaj	Matenja Vas	Postojna
17	" Janes Milave	Cirknica	Planina
18	" Maks Selan	Šempetersko predmestje	Ljubljana
19	" Jože Dekleva	Landol	Senožeče
20	" Andrej Hodnik	Bistrica	Bistrica
21	" Janes Kavčič	Medvode	Ljubljanska okolica
22	" Tomaš Šraj	Dobrava	Loka
23	" Fridrih Detela	Zagor	Zalog
24	" Juri Konšek	Trojana	Berdo
25	" Andrej Laurič	Veliki Verh	Lož
26	" Jože Škofic	Mali Menges	Kamnik
27	" Jur Žigman	Zalog	Postojna
28	" Primsa Barbič	Krašnja	Berdo
29	" Anton Gerbec	Loka	Loka
30	" Lovre Košir	Pristava	Teržič
31	" Ignac Pogačnik	Posavec	Radoljca
32	" Jože Hrovatin	Vitovše	Senožeče
33	" France Pesjak	Kamna Gorica	Radoljca
34	" Janes Burger	Voglje	Krajin
35	" Jur Gostinčar	Kleče	Berdo
36	" Janes Samsa	Šeje	Postojna

Dopolnivi porotniki:

Štev.	I m e	Stanovanje
1	gospod Jože Gregorič	Kapucinarsko predmestje h. št. 41
2	" France Resman	Mesto h. št. 5
3	" Moric Juraj	Mesto h. št. 221
4	" Vincenc Klinger	Mesto h. št. 255
5	" Janes Mihevc	Gradiše h. št. 53
6	" Jože Majerhold	Mesto h. št. 122
7	" Juri Frajberger	Šempetersko predmestje h. št. 8
8	" Hajnrih Cetinovič	Mesto h. št. 233
9	" Jože Zaler	Kapucinarsko predmestje h. št. 13

V Ljubljani 29. Oktobra 1851.

Št. 3106.

Oznadilo.

(198.) c 1

Za prepušenje čuvanja Handbagerjeve mašine na Ljubljani bo 12. novembra t. l. dopoldne od 10 — 12 ure v vradni c. k. deželne stavbinega vodstva pogodba obravnava, h kteri se tisti povabijo, ki so voljni se je vdeležiti.

Bolj natanjke pogodbe se zamorejo med vradnimi urami vsak dan pregledati.

C. k. deželno stavbino vodstvo za Krajnsko. Ljubljana 30. oktobra 1851.

Št. 880.

Oznadilo dražbe.

(196) c 2

Ker pri dražbi 13. oktobra t. l. ktera je tukajšno c. k. okrajno poglavarstvo napravilo s razširjanju in iztrebljanju ozke ceste pri Garčarevcu med milokazavnikama IV/11 in V/O s ponudbo 4717 gold. 26 kr. se ni mogel dober vspeli doseči, bo po ukazu častitega c. k. vodstva deželnih stavb od 15. oktobra 1851 št. 3232 druga dražba, ki je na 11. novembra t. l. dopoldne od devetih do dvanajstih odločena, in h kteri se tisti, ki

menijo to reč prevzeti, s pristavkom povabijo, da se zamorejo zadevajoči obrisi, mera, in prerajtanje stroškov in pogoji dražbe, potem stavbeni popis, pri podpisani okrajnej stavbine vradni pregledati, in de je za doversenje dela 10 % kavcija odrajtati.

Zapečatene ponudbe, ako so po predpisu sestavljene in s 5% vadiumum preskerbljene se le takrat prejema, če se pred ustno dražbo komisii izroče.

Ti stavbeni predmet zapopade.

- 366° — 4' — 0" merila skale izsekati poleg in pri cesti, iz ktere se bo kamen za čisto posuti, napravil,
- Zemlje prevoziti merila 126° — 1' — 0" šest čevljev globoko in posutjem zmešane persti, jo speljati na take kraje, da so ne zgodi škoda ne cesti ne osebnim ljudem.
- Stari zid zdreti v merilu 2° — 5' — 4" z razdeljenjem kamna in šote, iz kamnja se bodo dveljknje zazidale pri ovih vodotočih.
- Naprava 24° — dolgega zida in treh vodotočev iz lomnena kamnja in moltra v merilo 18° — 1' — 11".
- Flaštranje treh vodotočev in enega poleg novega zidu v merilu 22° — 4' — 9" iz kamnjev 6 do 7 palcov globoko v zemljo položenih in okroglih iz skaloma.
- Pokritje treh vodotočev z 3' — 6" širokih, 2 do 2 1/2" dolgih in 9 palcov debelih ploš, v merilu 8° — 4' — 6".
- Priprava in prestava 240 navadnih okrajnocestnik kamnjev (paračarov).

C. k. stavbina vradnija v Postonji 23. oktobra 1851.

Št. 2786.

Oznadilo.

(195.) 2

Od 1. novembra t. l. se bodo sedaj med Kočevjem in Ljubljano obstoječe trikratne pošne potovske voznje na teden na petkratne pomnožile, s kterimi se v zvezi med Kočevjim in Černomljem obstoječo pošno voznjo, ki bo od tega časa dvakrat na teden obstala, na tako vižo vsakdanja pošna zveza vstanovi.

Po tem takem bodo od te dobe voznje iz Kočevja v Ljubljano vsak pondelik, torek, četrtek, petek in vsako soboto odrinule ob petih zjutraj, in vsaki drugi dan se ob enakej uri zjutraj spet vernule, tako, da dospē v Ljubljano kakor tudi v Kočevje naj pozneje ob štirih popoldne.

Potovska pošta med Kočevjem in Černomljem pa bo druga dva dni, t. j. vsako sredo, kakor dozda, in potem vsako nedeljo zjutraj ob šestih; iz Černomlja nazaj pa vsakbart drugi dan ob devetih zjutraj odrinula, tako, da bode v Černomelju naj pozneje ob treh popoldne, od tod v Kočevje pa ob petih zvečer dospela.

To se s pristavkom sploh naznani, da se imenovana potovska pošta z pisemskimi in voznjoposlnimi poslatvami peča.

C. k. pošno vodstvo.

Ljubljana 21. oktobra 1851.

Hoffmann s. r.